

Trollen i kämpa-kulle.

Strax intill vårt ligger där en stor kulle, de kallar honom kämpa-kulle. Där fanns det troll förr i tiden. När vi var barn och gick där intill och plockade bär, kunde vi höra hur det slårade inne i berget, se de var rika de där, och det var de som hade sett berget öppet, en jula-natt, och då satt trollen där inne och räknade sina pengar, och det var hela killas fulla.

Min mor såg en trollkärning, hon stod strax vid ledet och var ihälig i ryggen som ett baktråg och luden inri

En trollkärning var det hon hann inte in i högen en morgon innan so-
len gick upp. Och där hon stod fick

forts.

3624

hon stå hela dagen o. vrida sig allt
eftersom solen gick. Först när solen
gick ner kom hon lös o

Men finns det inga troll mer i kända-
pakter. Åskan slog ner där, när jag var
ung, och sän har ingen sett några
troll där.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2

Kitteln i Sussebo-sjö.

I Grönskull bodde det trell förr o.
i Hetseryds ås bodde det andra, men de
skulle va' stäkt. En gång var det en gub-
be, som gick i bygden o. sålde säll, o.
han gick borta vid Hetseryd. Då hoade
trollkärningen i Hetseryds ås till den som
bodde i Grönskull.

'Syster Lina, i Grön kula
låna mig din kätel
så ja' kan sju'a, min sälla-
gobbe.

Och Lina i Grönskull tog o. dängde i
våg sin store kittel, men hon orkade ej
tillräckligt utan den damp ner i Sussebo-
sjö. När det nu är riktigt klart vatten,
säger de, att de kan ja' se kitteln där

3624

forts

han ligger på sjöbotten. Och det är
många som har haft den på båtakan-
ten, när de har försökt ta upp den, men
sen har han gått ifrån dem, så han lig-
ger där än i dag.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

Amal
Wästra Ad

3624

Uppf. K. H. Johansson
Jönköping
Ber. Sv. Fr. Johansson

71878: Nydala

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

Nyström, Väcker, Tomas miss enatt (spökesis)

1932 Tomasmässenatt (tümässenatt) då är
det mycket krolltyg å färd. Och i kvær-
nerna den netten är det det västa på
hela året. Sjäv var jag mjölnarsdiäng i
Nydala när jag var ung, o en Tomesmatt
vid Tolo-tiden begynte det att rycka o
dåna i kvarnhjulet så jag trodde att det
skulle gå ände med hela kvarnen. När
sju klockan blev ett, släppte det alldeles
o gick så det forsade, förut gick det så högt,
så det gick knappt att få något malet.
Se när klockan å ett så är spöktimmen
över. Det gånle så att det var vatten-
mannen - näcken de kallar, som var o ryck-
te i kvarnhjulet o ville fördäva kvarnen
för dem. Och det var många som inte mol-

Skriv endast på denna sida!

forts.

3624

forts
den natten. Och i Långö vet jag att
han fördälvade en kvarn en sommar.
Samliga lä' ut salt på hjulstrecken o.
andra satte ut en sup o. bröd o. ost där,
för att han inte skulle 'dem' skada

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6

Gubbe med svartkonstbok

Vid Bruckhall bodde det en gubbe som hade svartkonstbok. Och han läste bort sandväck o. frost o. snut där o. lite skit kunde han allt. Men när han sien skulle till att dö, så ville han göra sig av med henne - se annars så' de att Skau kom o. tog såna personers levandes. Han murade in henne i spisen, men hon kom fram, han försökte bränna opp henne men hon låg på bordet, så svart han hade kastat henne i elden. Till slut gick han ner till en göt o. skulle dränka henne, men när han kom hon blev så låg hon på bordet före det han var hemma. Och han gick igen annan att ta' henne heller. När han sien dog så' så' de, att

forts.

3624

forts.

det var skam, som hämtade honom.
Och när det skulle riva hans stuga sen
stog det knappt till att få någon till det,
för de var rädda för att de skulle få
Frotttyget på sig

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8

Om frimurare

Frimurare var ett lett folk. I Lam-
hult var det en som var frimurare -
han var fänjunkare den där - och för ho-
nom tröt det aldrig pengar i pungen
så länge han levde - se det gjorde det ic-
ke för dem. Men så när det hade gått en
viss tid, blev de tvungna att 'ställa någon
för sig', annars fick de dö o. då kom skauen
o. tog dem tvärt. Somna så att när deras
tid var ute, för de tog på vissa år o. de
inte vådde med att ställa någon för sig,
så tog överfrimuraren deras fotografi o.
stäck med en nål i det, o. då dog de
tvärt. Och det tror jag, för de dog alltid
så hastigt de där.

Fänjunkaren i Lamhult var åt en
(forts.)

forts.

gårdboe till mig, som hetade Sven o
ville att han skulle få firmeriet ef-
ter honom - se Sven var så dårlig om sig,
men han torde inte få det, ändå han
frestade honom med att han aldrig skul-
le bli utan pengar.

När gårdboen var pojke, skjutsa-
de han den där fanjunkaren. Han ha-
de en ung o. bra mår, men när fan-
junkaren hade kommit på vagnen be-
gynnte det att gå så trögt, att han trod-
de mårren rent skulle dra döden på
sig. Och fanjunkaren såg det han med o.
pojken lyckte väl det var kusligt o prä-
gade honom, vad det kunde vara Fan-
junkaren tog o. satte upp ^{händer} (armen) i si-
dan o. så: se här igenom så kan du
(forts)

forts.

3624

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11

se själv! Och då gick pojken se en
stor kabo, häften var fjädd o häften
hade spinn. Och den var det som håll
igen, så att närren blev svett. 'Vill du
bli av med' en, frågade fanejunkarn o
då hade ju pojken inget emot. Då gick
han fram o tog av hästen bakslet o spott-
tade tre gånger i det s. Sakta sin på det.
Och sin gick det som vanligt. Och all-
tid för resten var det en massa skit,
var den där fanejunkarn var med, så
det tror jag då inte var någon lögn, an-
de så, att hade sält sig åt skam

I samband var det en föken, som
var så rik, och hon hade finureri för
sig den, så de. En kväll satt hon o spelte
forts.

forts.

3624

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12

kort ensam - den andre var väl osynlig
(och min egen systers her talt om det så det
är säit). Min systers låg utanför i rummet
som hon hade släckt ljuset, hennes
där en rödvit bild o. gån, han var som
en människa. Och inga dörrar öppnades,
utan han gick rätt igenom, o. så in i
frökans rum. Efter den stund kom han
ut. Och hon var så rädd så hon torde
inte röra sig.

På morgon när hon kom in till
fröken, låg hon död vid stolen. Det var
han veta skam som var o. tog henne.

Skatten i Grönskull

I Grönskull skall det finnas en stor skatt inne i berget. Hela salar med guld skall det vara. Och det är det de som har sett. På julnatten om en vill gå ut kan en få se både det ena o det andra. Nu var det två som var ute o gick en julnatt o kom förbi Grönskull o då fick de se hur det lyste inne i berget o när de hittade närmare efter så såg de hur trollena satt där inne o öste sitt guld i stora sävar där var. Och de skulle förstås ha tag på de där pengarna, men så rädde de inte med att vara sams utan kom i hop o trätte o då smäll berget igen mitt framför oss o

forts

på dem o. seiu dess har ingen sett
något.

Men de påstår att det finns en
enebuske på berget o. under roten på den
ligger där en nyckel o. den nyckeln går
till en dörr i berget - o. nyckelhålet hit-
tar en bara en hittas nyckeln Och seiu
kommer en in i en lång gång o. den går
in i berget in till kamrarna där allt
guldet finns.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14

Svealand.
Västra län.
Hälsingerygdens sn. Öne German.
1902.

3624

uppt. E. A. Johansson,
berättat av A. F. Johansson,
f. 1878 i Nybala sn.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15

På Hundisens ägor på en udde i Svinn-
sjön ligger en cylinderformig fördjupning
rätt in i berget, alldeles vid vattentytan.
Den kallas Germana ugn (järmana ögn)
o. om den berättas.

Det var krig i landet o. fienderna
hade trängt fram ända hit. Då bodde det
en som hetade German^{här} / han flydde un-
dan till ugnen o. gömde sig där o. det
enda han hade med sig var en grepa-
sak, ett vallman o. en stickesack full
av pengar. Där hölls han sin en lång
tid o. hans hustru gick o. gav honom
mat. Det var ingen som misstänkte
något förr än det gällde en tid. Då de
forts.

forts

3624

sporde henne varfor hon gieb dit, sa'
hon: 'jag har eid par halvvar daurese.'
En dag laig de pa' hus o. da' blev det opp-
dagat hur det var s. detog sein livet av Ger-
man. Men innan dess han German ato
kasta pengakorgen i Svinsjon s. sa' ad
den som uppdragade den, han skulle
ja' si mycket som ba' han o. hans
barn o. barnabarn behovde. Men han
ligges i Svinsjon nu i dag.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

16

Namnet Kündåsen

Kündåsen har fått sitt namn ef-
ter en fogde, som i forntiden bodde på går-
den. Han förtryckte folket o. var led
vid den o. visade ^{sig} hundaktig. Förut
skall det ha hetat Steuåsen.

Vägförhållandena fordom.

Torr när de skulle fram till kyrkan vägen härförbi uppifrån Hundisew kunde de inte köra utan fick bära liken till kyrke (och det är bara några år sen de körde omkring med ett lik som icke rätt) och skulle de då vara framme med lik till gudstjänsten kunde de få ge sig hemifrån vid 5-tiden, och längre tödes ut i socknen redan vid 3-tiden.

Ville de fram o. ha barn döpta så red en del. En var det som hade barnet där bak på sadeln, men när han sen kom fram till prästgården var tutorna komna - han hade tappatungen på vägen